

Hvordan oppleves meklingsordningen av foreldrene?

Resultater fra evaluering av mekling etter ekteskapslov og barnelov

Heidi Jensberg

Forsker, Cand. Polit i sosiologi, SINTEF Teknologi og samfunn, 7465 Trondheim
 heidi.jensberg@sintef.no

Marian Ådanes

Seniorforsker, Dr.polit. i psykologi, SINTEF Teknologi og samfunn
 marian.adnanes@sintef.no

Gry Mette D. Haugen

Førsteamanuensis, Dr.polit i sosiologi, Norsk senter for barneforskning (NOSEB) ved NTNU Samfunnsforskning
 gry.mette.haugen@svt.ntnu.no

Minna Rantalaiho

Forsker, Master of Social Sciences, SINTEF Teknologi og samfunn
 minran@utu.fi

Tonje Lossius Husum

Phd Forsker/psykolog, SINTEF Teknologi og samfunn
 tonje.l.husum@sintef.no

Sammendrag

I denne studien ser vi nærmere på hvilke forhold som har betydning for foreldrenes opplevelse av meklingen. Vi har undersøkt i hvilken grad foreldrenes opplevelse varierer i forhold til sakstype og om avtale er oppnådd. Et viktig funn er at foreldre i de «vanskelige» sakene, det vil si barnefordelingssaker generelt og ekteskaps- og samboersaker hvor foreldrene ikke oppnådde avtale, også er positive til både mekler og meklingen, men i litt mindre grad enn resten. Analysene våre viser videre at foreldre i disse sakene fremstår som mer positive til at mekling er obligatorisk, og en langt større del av disse foreldrene angir at meklingen var avgjørende for avtalen.

Dette er andre artikkel publisert i forbindelse med evalueringen av meklingsordningen som ble utført av SINTEF og NTNU Samfunnsforskning. Den første artikkelen ble publisert i *Fokus på familien* nr 2, 2011. Siste artikkel skal omhandle oppnåelse av barnets beste. Sluttrapport fra prosjektet ble offentliggjort 28. august 2011, og er også tilgjengelig online: www.sintef.no/familievern.

Nøkkelord: Foreldremekling, skilsmisse, konflikt, brukertilfredshet

How do parents experience parental mediation?

We have examined the extent to which parents' experience varies according to type of case and whether an agreement is reached. An important finding is that parents in the «difficult» cases, i.e. child custody cases in general and marriage and cohabitation cases where parents have not achieved an agreement, is also positive both to the mediator and mediation, but in a slightly lesser degree than the rest. Our analysis shows that parents in these cases appear to be more positive about the mandatory mediation, and a far larger proportion of these parents indicate that mediation was crucial for the agreement. This is the second article published based on SINTEF and NTNU Samfunnsforskning's national evaluation of the mediation scheme. The first article was published in *Fokus på familien* No. 2, 2011. A third article will address the question of what is in the best interest of the child. The final report from the project was published in August 2011, and is available online: www.sintef.no/familievern.

Keywords: Parental mediation, divorce, conflict, client satisfaction

MEKLING I DAG ER OBLIGATORISK for foreldre med barn under 16 år før sak om separasjon eller skilsmisse (ekteskapslovens § 26), og ved brudd hos samboende foreldre med felles barn under 16 år ved samlivsbrudd (barnelovens § 51 tredje ledd). Også foreldre (uavhengig av sivilstand) som ønsker å reise sak om foreldreansvar, bosted eller samvær, må først møte til mekling (barnelovens § 51 første ledd). Retten har også anledning til å vise foreldre tilbake til mekling (barnelovens § 61 første ledd), noe som kun skjer i én promille av meklingene (SSB).

Hovedhensikten med dagens meklingsordning er at foreldrene skal komme frem til en skriftlig avtale om foreldreansvar, barnets bosted og samvær etter samlivsbrudd. Målsetningen er å sikre et godt foreldresamarbeid med barnet i fokus. Ordningen med foreldremekling etter ekteskapsloven og barneloven har i 2010/2011 vært under evaluering. Hovedmålet var å undersøke hvorvidt meklingsordningen fungerer etter lovgivers intensjon.

En viktig bakgrunn for evalueringen var departementets endring i tidsrammen for mekling fra 2007 (Ot.prp. nr 103, 2004–2005). Endringene innebærer at antallet obligatoriske timer for foreldre i mekling har blitt redusert fra inntil tre til en time, mens det totale antallet timer økte fra fire til sju timer. Før 2007

kunne saken avsluttes med meklingsattest dersom foreldrene kom til enighet før det var gått tre timer, men i motsatt fall skulle ikke meklingsattest utstedes før etter tre timers mekling. Nå utstedes meklingsattest etter én time, uavhengig av om foreldrene har oppnådd avtale om foreldreansvar, samvær og bosted for barnet/barna. Formålet med disse endringene har vært å styrke meklingsordningen, ved å skreddersy ordningen inn mot de par som trenger det mest. Ressursene skulle utnyttes bedre ved å bruke mindre tid på foreldre som raskt kommer til enighet, og mer tid på foreldre som står langt fra hverandre når det gjelder å oppnå avtale om bosted, samvær og foreldreansvar for barnet/barna (Ot.prp. nr 103, 2004–2005: 6). Samtidig ble ordningen utvidet til å gjelde samboere med barn under 16 år. Begrunnelsen for dette var at barn skulle ha de samme rettighetene uavhengig av foreldrenes sivilstatus.

Etter at mekling utover én time ble frivillig fra 2007, har andelen én-times-meklinger økt kraftig (Walther & Skahjem, 2008; Ådnanes mfl., 2011a). Dette er en utvikling som gjelder alle typer meklingsaker, inkludert de vanskelige sakene. Evalueringen viser også at det synes å være svært få som benytter det utvidede timetilbudet (Ådnanes mfl., 2011a og b). I fagfeltet er det allerede før evalueringen uttrykt bekymring over at så mange avslutter mekling etter kun én time uten å ha kommet til enighet (Walther & Skahjem, 2008; Gulbrandsen & Tjersland, 2009; Vannebo, 2010). Bekymringen er knyttet til at endringen i meklingsordningen har medført at man i mindre grad får jobbet med foreldre som trenger meklingen mest, altså foreldre som er i stor konflikt, og har problemer med å komme til enighet om gode ordninger for barna. Dersom meklingen ikke fører til at foreldrene blir enige om avtale, og i tillegg oppleves som meningsløs, vil meklingsverdi være liten, både for foreldrene og som et obligatorisk tilbud, og meklingsordningens intensjon undergraves.

Tidligere studier av foreldremekling

I studier av foreldremekling er en særlig opptatt av i hvilken grad meklingen medfører at foreldrene blir enige om en avtale. Internasjonale studier viser at enighet om avtale oppnås i omlag 70–85 prosent av sakene (Kelly, 1996; 2004 i Walker, 2010; Gulbrandsen & Tjersland, 2010a). Vi ser videre at internasjonale studier som sammenligner effekter av mekling med effekter av rettsak, viser at mekling gir flere avtaler, tar kortere tid og er mindre kostbar, samt at foreldre er mer fornøyde med prosessen enn de som har vært gjennom en rettsak (Gulbrandsen & Tjersland, 2010a). Den norske ordningen skiller seg fra øvrige land ved at den er obligatorisk. Likevel fant man i den nasjonale evaluering av

meklingsordningen som ble utført på midten av 90-tallet, at avtale ble oppnådd i 81 prosent av meklingene (Ekeland & Myklebust, 1997b). Dette tyder på at mekling fungerer godt for mange par ved samlivsbrudd også i Norge, selv om ordningen kan oppleves som påtvunget.

Hva som er gode effektmål i mekling er det ikke enighet om i litteraturen (Skauli, 2009). Mange studier ser på brukertilfredshet som en viktig indikator, og det trenger altså ikke være slik at ikke oppnådd enighet om avtale gjennom mekling betyr at foreldrene ikke er fornøyde. Partene kan ha oppnådd andre fordeler, om ikke annet så på kort sikt (Walker, 2010). Tjersland (1992) fant for eksempel indikasjoner på at mekling førte til bedre samarbeid, mindre bruk av rettsystemet og mer fornøyde brukere.

Selv om det er gjort mange studier av meklingsprosessen er det på grunn av metodiske svakheter ikke grunnlag for å konkludere at fornøyde foreldre etter mekling kan tilskrives selve meklingen (Bengtsson, 2003). Gjennom tidligere bruker- og tilfredshetsundersøkelser i familievernet vet vi at brukerne i overveiende grad er fornøyde (Bang, 1993; Schau, 1993; Jonassen & Bratt, 1998; Hordaland Fylkeskommune, alle referert i Skauli, 2009). Også internasjonalt finner en i så godt som alle studier at brukertilfredsheten i mekling er høy. Brukernes oppfatning av meklerens evne til å tilrettelegge for god kommunikasjon, sørge for at begge parter ble hørt, samt finne mulige løsninger og skape felles forståelse for den andre part, ble fremhevet som de beste indikatorene i en studie av Slaikeu mfl. (1985). Depner mfl. (1994) fant at selv om de mest fornøyde var de som var blitt enige om en avtale, opplevde de aller fleste at meklingen hadde gitt en anledning til å adressere problemer og å motta nyttig informasjon, klargjøre konflikten og å se fremover.

Tidsbruk og konfliktnivå i meklingssak varierer systematisk avhengig av sakstype (ekteskaps sak, samboersak eller barnefordelingssak), og om enighet oppnås eller ikke (Ådnanes mfl., 2011a). De fleste foreldre blir enige om en avtale ved samlivsbrudd, og det innenfor en times mekling. I ekteskaps saker og samboersaker der foreldrene kun meklet i en time inngikk henholdsvis 92 og 85 prosent avtale (Ådnanes mfl., 2011a). I disse sakene var også graden av konflikt i tilknytning til bruddet jevnt over svært lav. Hos en betydelig andel av foreldreparene brukes det flere timer uten at foreldrene greier å bli enige om en avtale. I barnefordelingssakene er det vel 60 prosent som ikke er blitt enige om avtale etter mekling. Disse har gjerne ekstra utfordringer i form av høyt konfliktnivå og andre forhold som kan gjøre kommunikasjonen mellom foreldrene vanskelig.

I den forrige evalueringen av meklingsordningen påpekes det paradoksale i at mekling fungerer for de som kan kommunisere og samarbeide, og som egentlig ikke trenger å lage en avtale om samvær, mens meklingen ikke fungerer når samarbeidet og kommunikasjonen mellom partene er dårlig (Ekeland & Myklebust, 1997b). Dette er også kommentert i Lopez' studie av familievernkontoret (Lopez, 2007), og i flere internasjonale studier. Partenes evne til å kunne kommunisere er en viktig forutsetning for å oppnå enighet (Slaikeu, Pearson & Thoennes, 1988; Donohue mfl., 1989; 1994). Jo dypere og mer kompliserte partenes relasjonsvansker er, jo vanskeligere er det å oppnå resultat gjennom mekling (se f.eks. Parkinson, 1987; Cohen, Luxenburg, Dattner & Matz, 1990; Emery, 2005). Mekling forutsetter med andre ord et visst nivå av samarbeid og kommunikasjonsvillighet før det kan fungere. Par i stor konflikt, fylt av sinne og mistenksomhet, kommer sjeldnere frem til avtaler (Johnston & Campbell, 1988; Kelly & Gigy, 1989).

Samtidig kan nok meklingen i de konfliktfylte sakene representere en arena hvor foreldrene gis anledning til å møtes og utforske muligheten for samarbeid og kommunikasjonsvillighet sammen med en nøytral tredjepart (mekleren). Konfliktnivå er ofte avgjørende for om foreldrene greier å samarbeide om gode løsninger for barna. Det finnes imidlertid undersøkelser som viser at erfarne meklere og meklingstilbud som går over tid, kan bidra til at flere foreldrepar med høyt konfliktnivå når frem til avtaler og bedre samarbeid (Emery, 1994; Irving & Benjamin, 1992; Johnston & Campbell, 1988; Kelly, 1991; 1993; Kelly & Gigi, 1989). Videre viser studier at foreldre i konflikt gjerne uttrykker tilfredshet med prosessen etterpå, også i saker som har vært preget av fysisk eller emosjonell vold (Davies, Ralph, Hawton & Craig, 1995; Depner mfl., 1992).

Ekeland og Myklebust sin evaluering viser at de aller fleste foreldrene er fornøyd med meklingen de har vært til, uavhengig av om de har blitt enige om avtale eller ikke (1997c). Foreldrene som er til mekling med barnefordelingssak er gjennomgående litt mindre fornøyd, men sammenlignet med internasjonale studier fremstod norske foreldre som over gjennomsnittet positive. Dette finner også Gulbrandsen og Tjersland (2009) i sin studie. Tilsvarende funn er dokumentert i studier fra både Sverige og Danmark. De fleste foreldre var fornøyd med selve meklingsprosessen, mens andelen som var fornøyd med resultatet av meklingen var langt mindre (Sveriges offisielle statistikk, 2001; Henriksen, Malmgren & Juul, 2004, begge referert i Skauli, 2009).

Problemstillinger

I denne artikkelen vil vi undersøke foreldrenes opplevelse i og under meklingen; hvordan de opplevde mekleren, hva de synes om selve meklingen og hva de mente om at meklingsordningen er obligatorisk. Gjennom multivariate analyser undersøker vi om foreldre som er blitt enige om avtale er mer fornøyd med meklingen enn foreldre som ikke er blitt enige, og om det er forskjeller mellom foreldre med ekteskaps sak, samboersak og barnefordelingssak. I hvilken grad har alder, kjønn, etnisitet og utdanning/yrkesaktivitet betydning? Hvor stor rolle spiller konfliktnivå i saken for foreldrenes opplevelse? Til slutt skal vi se nærmere på hvordan foreldrene vurderer hvilken betydning mekling hadde for at de ble enige om en avtale.

Problemstillingene kan oppsummeres i to hovedspørsmål:

- 1 Er foreldrene fornøyde med meklingen?
- 2 Der foreldrene har oppnådd avtale, hvordan har meklingen påvirket avtalen slik foreldrene ser det?

Datagrunnlag og metode

Datagrunnlaget i prosjektet «Evalueringen av mekling etter ekteskaps- og barne lov» har utgangspunkt i en tverrsnittstudie blant alle landets meklere i en periode på syv uker i februar/mars 2010. Studien bestod av to innsamlinger i denne perioden: a) meklers registrering av saker som ble avsluttet, og b) foreldres svar på spørreskjema om samme sak. I denne artikkelen er det resultatene fra spørreundersøkelsen blant foreldrene som utgjør datagrunnlaget.

Foreldrene som var til mekling ble i etterkant av siste meklingstid bedt om å besvare et kort spørreskjema om hvordan de opplevde meklingen. Noen fylte ut skjemaet og la det i nøytral konvolutt i en boks ved skranken før de forlot kontoret, mens andre tok det med seg hjem og sendte det i utfylt stand til prosjektleder. Vi mottok svar fra 1781 foreldre som kan knyttes til 933 meklingsaker. Vi har begge foreldrenes besvarelser i 40 prosent av meklings sakene i evalueringen, mens vi har bare én av foreldrene sin besvarelse i 24 prosent av meklings sakene. Det vil si at i 36 prosent av meklings sakene har vi ikke svar fra foreldre.

Vi har undersøkt hvor representative foreldrene er for de meklings sakene som kom inn fra meklerne, og vi ser at det er noen skjevheter i form av en liten overvekt av foreldre fra region Midt-Norge og Nord-Norge. Videre er det en svak underrepresentasjon av foreldre i høykonfliktsaker. Det er også en liten underrepresentasjon av barnefordelingssaker i foreldre besvarelsene i forhold til

alle meklings sakene i evalueringen. Disse forskjellene er relativt små (under 3–4 prosentpoeng) og vi antar at dette ikke har betydning for representativiteten til foreldredata. Det er imidlertid en overrepresentasjon av foreldre med saker som har endt i avtale sammenlignet med meklings saksdata (ni prosentpoeng høyere). Dette betyr at vi har en overvekt av saker med foreldre som har blitt enige om avtale til tross for høyt konfliktnivå og sakstype. Dermed har vi trolig få foreldre som representerer de aller mest konfliktfylte samlivsbruddene der enighet heller ikke ble oppnådd etter meklings. Dette har trolig liten betydning for dataanalysene våre siden vi i de aller fleste resultatene som blir presentert har kontrollert for sakstype og konfliktnivå, og om avtale er oppnådd.

Det er gjort en faktoranalyse (rotert varimax, principal component) av et sett med påstander om meklings. Hensikten var å avdekke om disse påstandene kunne slås sammen til et begrenset antall faktorer som kan knyttes til dimensjoner ved meklings. Faktoranalysen resulterte i at 13 av påstandene ble slått sammen til tre faktorer vi har kalt for henholdsvis «oppfatning av mekler», «oppfatning av meklings» og «holdning til obligatorisk meklings». Disse tre faktorene har vi brukt avhengige variabler i regresjonsanalysene, hvorav den første inneholder fem påstander om *mekleren*; den andre fem påstander om *meklings*, og den tredje tre påstander som handler om at meklings er *obligatorisk* (se tabell 1).

I tillegg til forklaringsvariabler som henspiller på foreldrenes kjennetegn (alder, kjønn, utdanningsnivå, etnisitet (norsk/ikke-norsk), yrkesaktivitet) og kjennetegn ved meklings saken (type sak, konfliktnivå, enighet om avtale), har vi i tillegg med tre variabler som karakteriserer meklers vurdering av viktige temaer som ble adressert i meklings. Disse er fokus på henholdsvis a) barnets/barnas beste, b) barnets/barnas medbestemmelse og c) barnets/barnas relasjoner¹. Disse variablene er grundigere beskrevet i Ådanes mfl. (2011a).

Resultatene som blir presentert er frekvensfordelinger, bivariate tabell- og gjennomsnittsanalyser samt regresjonsanalyser. Alle analyser er gjort i SPSS. Signifikante forskjeller anses som vesentlig ved $p > 0,05$. I krysstabeller brukes kji-kvadrat-test, mens det i gjennomsnittsanalyser er brukt F-test (ANOVA). Videre brukes både lineær og logistisk regresjon i de multivariate analysene.²

Hvordan har vi målt foreldrenes opplevelse av meklings?

Vi har bedt foreldrene ta stilling til en rekke påstander om meklings de har deltatt i. Foreldrene har hatt anledning til å si seg mer eller mindre enig i påstandene på en skala som går fra 1 (helt uenig) til 4 (helt enig).³

Kort oppsummert viser disse at en stor andel av foreldrene har en avtale på plass når meklingen avsluttes. Dette gjaldt for hele 75 prosent av meklings sakene i den foreliggende evalueringen. I de sakene der foreldrene ikke oppnår avtale gjennom mekling, er det en relativt stor andel (22 prosent) som avslutter meklingen uten avtale, etter kun én time (Ådnanes mfl., 2011a). En stor andel av disse er barnefordelingssaker. Er disse foreldrene mindre fornøyd med meklingen? Kan forhold ved meklingen eller mekleren settes i sammenheng med utfallet av meklingen?

Basert på 13 påstandene om meklingen har vi laget tre sumskårvariabler eller indekser: 1) holdning til mekleren, 2) holdning til meklingen og 3) holdning til at meklingsordningen er obligatorisk. Ved å skille mellom mekleren og meklingen ønsker vi å få frem at forhold som har betydning for foreldrenes opplevelse av mekleren, ikke trenger være de samme som har betydning for opplevelsen av meklingen eller holdningen til meklingsens obligatoriske aspekt. Mens påstandene om meklingen kan indikere tilfredshet med et offentlig tilbud, vil påstander om mekleren i større grad dreie seg om den personlige opplevelsen den enkelte forelder har i møte med den enkelte mekler. I datamaterialet vårt ser vi også at dette fremstår som tre dimensjoner med en sterk indre sammenheng (reliabilitet). Tabell 3 gir en oversikt over hvilke påstander som utgjør de tre sumskårene, samt Chronbachs alpha.⁴

Alle sumskårene har verdier som er standardisert fra 1–4, hvor 4 indikerer helt enig. Disse verdiene tolkes slik at lav verdi indikerer negativ opplevelse av henholdsvis mekler/meklingen/meklingsordningen, mens høye verdier indikerer positiv opplevelse av mekler/meklingen/meklingsordningen.

De variablene vi har med som uavhengige i de multivariate analysene er utdanning, alder, kjønn, etnisitet, type meklings sak, antall timer, konfliktnivå og innhold i meklingen. I drøftingen konsentrerer vi oss om de variabler som er signifikante, og siden vi ønsker å sammenligne styrken i forklaringsvariablenes effekter bruker vi de standardiserte regresjonskoeffisientene (Ringdal, 2001: 401).

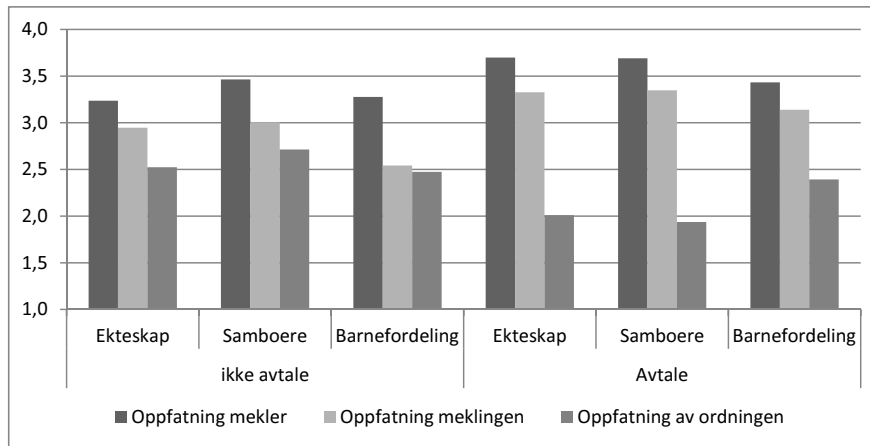

Tabell 1. Oversikt over påstander som inngår i sumskårvariabel for henholdsvis oppfatning av meklere og oppfatning av meklingen.

Sumskår «Mekler – foreldres oppfatning av mekler»	Sumskår «Meklingen – foreldres oppfatning av meklingen»	Sumskår «Holdning til obligatorisk mekling»
Jeg følte at vår sak ble behandlet på en svært profesjonell måte av meklere	Jeg fikk nyttig informasjon i meklingen som var relevant for saken vår	Vi hadde for få meklings-timer til å få til en god avtale
Mekler kastet bort mye tid ved å ikke konsentrere seg om de viktige temaene ⁵	Meklingen bidro til gode måter å ordne daglig omsorg og samvær på	Jeg synes det skulle vært flere timer obligatorisk mekling (enn 1)
Mekleren tok ikke parti for noen av oss	Meklingen hjalp meg til bedre å forstå synspunktene til den andre forelderen	Det burde være obligatorisk med oppfølgingstimer noen måneder etter meklingen
Mekleren burde gitt oss mer direkte og praktiske råd om hvilke valg vi burde gjøre ⁶	Meklingen hjalp meg til bedre å forstå/høre synspunktene til barnet/barna	
Mekleren kommuniserte godt i meklingen	Meklingen bidro til et større fokus på barnets/barnas beste i avtalen	
Chronbachs alpha=0,70	Chronbachs alpha=0,80	Chronbachs alpha=0,65

Resultater – Foreldre med «Vanlige saker» mest fornøyd, foreldre med «vanskelige saker» litt mindre fornøyd

Vi skal først se på hvordan foreldrenes svar fordeler seg på de ulike sakstypene, og om de har oppnådd avtale eller ikke. Denne måten å dele inn respondentene på, gjør at vi får et bilde av om variasjoner mellom foreldrene kan knyttes til sakstype og om de har blitt enige om en avtale eller ikke. Tilsvarende inndeling har vi gjort i Ådanes mfl. (2011a og b).

Figur 1. gjennomsnittskår på oppfatning av mekler; av meklingen, og AV at ordningen er obligatorisk. Etter sakstype og avtale/ikke avtale.

I figur 1 fremgår det at foreldrene generelt synes i stor grad å være fornøyd med mekleren. Snittskår ligger mellom 3,2 og 3,7 (fire er kun mulig når alle foreldre har krysset for «helt enig»). Forskjellene mellom foreldrene som hadde blitt enige om avtale var signifikante når det gjaldt både mekler, meklingen og holdning til meklingsordningen, mens det blant foreldrene som ikke oppnådde avtale kun var signifikante forskjeller knyttet til opplevelse av meklingen.

Foreldre med ekteskaps- og samboersaker som har en avtale, fremstod mest fornøyde med *mekleren*. Det samme gjelder oppfatning av *meklingen* – også her har disse foreldrene det høyeste gjennomsnittet. Dette er en gruppe som i stor grad består av foreldre som har brukt kun én meklingsstund og hvor konflikt-nivået er relativt lavt (Ådnanes mfl., 2011a). Foreldrene med barnefordelings-saker som hadde avtale skårer også høyt i snitt, sammenlignet med de øvrige foreldrene som ikke har avtale. Foreldre med barnefordelingsaker som ikke oppnådde avtale har spesielt lavt gjennomsnitt på oppfatning av meklingen sammenlignet med de andre foreldrene. Denne gruppen representerer på flere måter motsatsen til foreldrene med ekteskaps- og samboersaker som ble enige om avtale (det vi kan kalle de vanligste sakene). Disse kjennetegnes av et langt høyere konfliktnivå på flere områder (samvær, kommunikasjon om barnet, barnets ønsker og behov, barneoppdragelse m.m.), samt at det er større utbredelse av særlig problematikk (trakassering, psykiske vansker hos foreldre og barn,

vold/trusler m.m.) (Ådnanes mfl., 2011a). Samtidig er andelen én-times-saker relativt liten i denne foreldregruppen.

Når det gjelder oppfatning av ordningen ser vi at gjennomsnittet ligger lavere enn for oppfatning av både mekler og meklingen for alle foreldrene, og at mønsteret er litt annerledes. Foreldre med det vi oppfatter som «vanskelige» saker, ser med andre ord ut til å være mer positive til at meklingen er obligatorisk enn foreldre med «vanlige» saker. Det er ikke åpenbart hva dette skyldes, men ett moment kan være at foreldre som var enige i utgangspunktet, opplever den obligatoriske meklingstimen som mer unødvendig enn foreldre som ikke ble enige. Dette skal vi undersøke nærmere i regresjonsanalysene. Et annet interessant moment vi ser i figur 1 er at det er langt større forskjeller mellom foreldre i ekteskapsaker og samboersaker som kom til enighet enn de som ikke gjorde det, mens forskjellene mellom uenige og enige foreldre i barnefordelingssaker er veldig liten.

I tabell 2 presenterer vi resultatene fra den lineære regresjonsanalysen av foreldrenes opplevelse av henholdsvis mekleren og meklingen, og deres holdning til obligatorisk mekling.

I modell I ser vi på hvilke forhold som innvirket på foreldrenes opplevelse av *mekleren*. Mødre hadde en mer positiv opplevelse av mekler. Det samme finner vi når foreldrene var etnisk norske, men denne effekten var ganske svak. Vi ser videre at det å ha barnefordelingssaker hadde en negativ effekt på oppfatningen av mekleren. Det samme gjelder for de som brukte mer enn én meklingstime. Å være enig om avtale bidro positivt til oppfatning av mekler, mens konfliktnivå hadde relativt sterk negativ effekt: Jo høyere konfliktnivå, jo mindre positiv til mekler. Hverken utdanningsnivå, alder, yrkesaktivitet eller temaer berørt i meklingen har signifikant effekt på oppfatning av mekler.

I modell II ser vi på foreldrenes opplevelse av *meklingen*. Resultatene er noe annerledes enn for foreldrenes opplevelse av mekleren. Vi ser blant annet at foreldre med høy utdanning utover fire år var mer negative til meklingen enn de med videregående utdanning. Utover dette ser vi at etnisk norske foreldre var mer negative til meklingen enn ikke-norske, det samme gjelder foreldre med barnefordelingssak, og et høyt konfliktnivå virket også inn på en negativ måte. Å være enige om en avtale hadde imidlertid en sterk positiv effekt på opplevelse av meklingen. Tematikk i meklingen hadde også betydning. Meklers fokus både på barnets beste og på barnets relasjoner hadde positiv betydning for foreldrenes opplevelse av meklingen.

Tabell 2. Multivariate regresjonsanalyser av foreldres opplevelse av mekleren.

Uavhengige variabler	Avhengige variabler					
	Modell I Fornøyd med mekler		Modell II Fornøyd med mekling		Modell III Holdning til obligatorisk mekling	
	b	Sign	b	Sign	b	Sign
Grunnskole ¹	0,00		0,05		0,01	
Univ/høgskole inntil 4 år ¹	0,01		-0,05		0,01	
Univ/høgskole mer enn 4 år ¹	-0,02		-0,09	**	0,00	
26-35 år ²	0,00		-0,05		0,03	
36-45 år ²	0,01		-0,05		0,04	
Over 46 år ²	0,06		-0,04		0,00	
Samboersak ³	0,02		-0,01		-0,03	
Barnefordelingssak ³	-0,08	**	-0,12	**	-0,02	
Mor	0,09	**	0,08	**	-0,03	
Norsk	0,06	*	-0,11	**	-0,05	
Heltid	0,00		-0,02		0,00	
Mer enn 1 meklingsstund	-0,08	**	0,01		0,21	**
Enig om avtale	0,12	**	0,21	**	-0,10	**
Konfliktnivå	-0,18	**	-0,09	**	0,25	**
Fokus på barnets beste	-0,01		0,10	**	0,11	**
Fokus på barnets relasjoner	0,04		0,07	*	-0,05	
Informasjon og orientering	0,02		0,03		0,00	
Adj r2	0,13	**	0,14	**	0,19	**
F value sig	13,18		15,24		19,66	
n	1329		1214		1310	
<p>*p<0,05, ** p<0,01 1 Referansegruppen er videregående utdanning. 2 Referansegruppen er aldersgruppen under 26 år. 3 Referansegruppen er ekteskapsak.</p>						

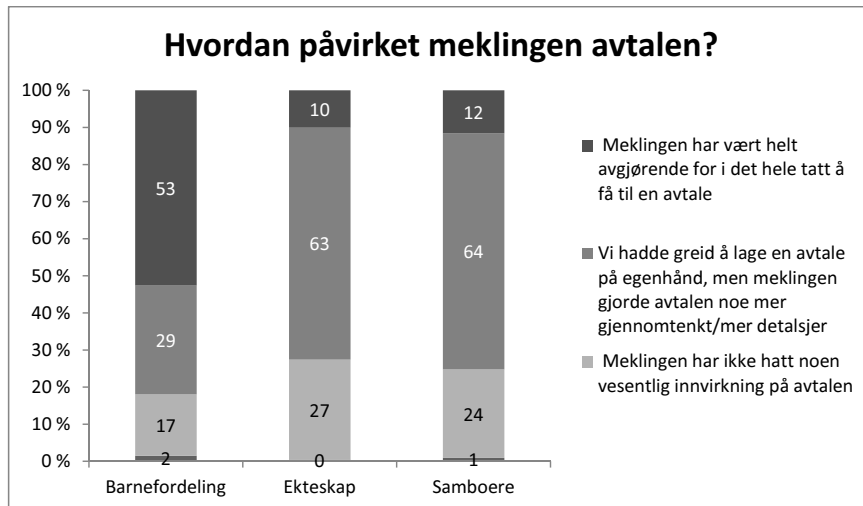
I modell III, ser vi på foreldrenes holdning til at meklingen er *obligatorisk*. Den sterkeste effekten fant vi for konfliktnivå. Det betyr at jo høyere konfliktnivå i saken, jo mer positive er foreldrene til obligatorisk mekling. Å ha brukt mer enn én meklingstime hadde også positiv betydning. Videre ser vi at det hadde positiv effekt å være enig om en avtale. Foreldre med høyt konfliktnivå som har brukt flere timer og ble enige om en avtale, hadde altså en mer positiv holdning til at meklingsordningen er obligatorisk enn andre foreldre, også når vi har kontrollert for de andre variablene. Av temaene som ble tatt opp i meklingen er det kun fokuset på barnets beste som synes å ha betydning. Foreldrene hadde altså en mer positiv holdning til obligatorisk mekling jo mer det ble snakket om barnets beste.

I alle de tre analysene ser vi at det først og fremst er type meklingssak, konfliktnivå, antall meklingstimer og enighet om avtale som har betydning for foreldrenes opplevelse. Kjønn, alder og etnisitet har langt mindre betydning enn kjennetegn ved sak, men det er statistisk signifikante effekter også for noen av disse.

Det er verdt å merke seg at mens effekten av konfliktnivå er størst i analysen av opplevelsen av meklerin (modell I), så er det ikke slik i analysen av opplevelsen av meklingen (modell II). En antar gjerne at det er særlig i saker med høyt konfliktnivå at foreldrene har størst behov for mekling. Samtidig er høyt konfliktnivå ofte en sterk indikasjon på en vanskelig sak og dermed mer utfordrende både for foreldre og mekler. I denne studien har vi sett at foreldre med høyt konfliktnivå er mindre fornøyd med mekler og meklingen, samtidig som de fremstår som mer fornøyd med at ordningen er obligatorisk. Dette er interessant og kan tolkes som at foreldre med høyt konfliktnivå ser et større behov for at meklingen er obligatorisk enn foreldre med et lavere konfliktnivå.

I hvilke tilfeller var meklingen av avgjørende betydning for avtalen?

Foreldre som var enige om en avtale fikk svare på spørsmålet: «Dersom dere har blitt enige om en avtale, hvordan mener du meklingen har påvirket avtalen?». Totalt oppga 286, eller 15 prosent av foreldrene at meklingen hadde vært helt avgjørende for i det hele tatt å få til en avtale (se figur 2 under). Videre mente hele 59 prosent av foreldrene at de hadde greid å lage en avtale på egenhånd, men at meklingen gjorde avtalen noe mer gjennomtenkt/mer detaljert. For 74 prosent av de som oppnådde avtale hadde altså meklingen positiv betydning. Dette innebærer at også foreldre som var enige om avtale før mekling, har hatt god nytte av meklingen for avtalens del.

$\chi^2 = 164,6, p > 0,01$

Figur 2. Hvordan påvirket meklingen avtalen etter sakstype? Kun foreldre som har blitt enige om avtale er inkludert i analysen. Prosentandel, n for hver gruppe er oppgitt i søylene.

Videre ser vi at det er stor forskjell på foreldre med barnefordelingssak og de andre foreldrene. Mens det var omtrent ti prosent blant samboerforeldre og ekteskapsforeldre som mente meklingen var helt avgjørende, så var det hele 53 prosent av foreldre med barnefordelingssaker som mente dette. Dette kan forstås slik at det er denne gruppen som har hatt størst nytte av meklingen.

Det synes med andre ord som om meklingen har hatt spesielt stor betydning for foreldre med barnefordelingssaker! Som vi har vist tidligere preges disse sakene i stor grad av et høyt konfliktnivå, og ofte av annen problematikk, og vi har sett at det i gjennomsnitt brukes flere timer i disse sakene enn i de øvrige. Når over halvparten av disse foreldrene mener meklingen har vært helt avgjørende for å få til en avtale, kan det sees i sammenheng med at foreldre som kom til enighet i barnefordelingssaker også er de som var mest enig i at meklingen bidro til å dempe konflikten mellom dem.

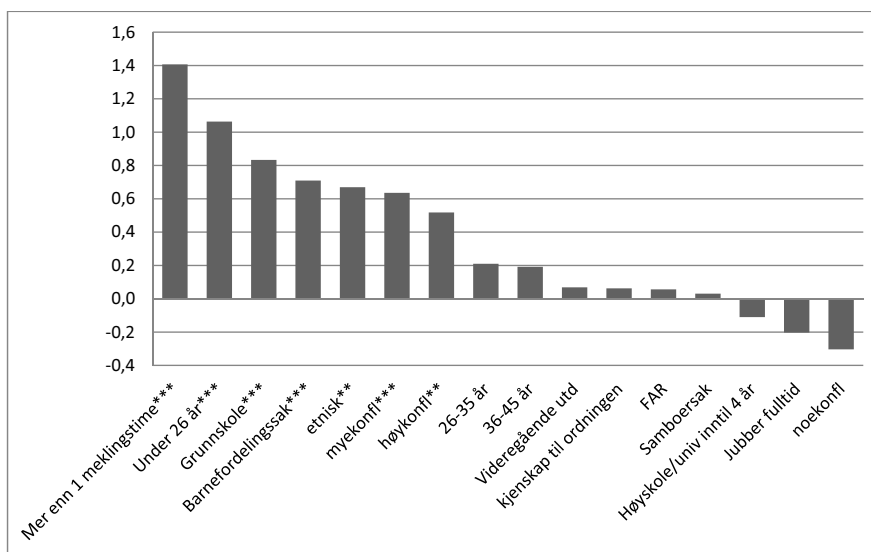
Samtidig ser vi at det er en stor andel av de øvrige foreldrene (i underkant av 65 prosent) som mener at meklingen gjorde avtalen noe mer gjennomtenkt/mer detaljert. Det er med andre ord et klart flertall av foreldrene som mener at meklingen har hatt positiv betydning for avtalen de har blitt enige om også blant dem med mer ukompliserte ekteskaps- og samboersaker. Kun i underkant

av 20 prosent av disse foreldrene mente meklingen ikke hadde noen vesentlig innvirkning på avtalen, mens det samme gjaldt for i underkant av ti prosent av foreldre med barnefordelingssaker.

Til slutt ser vi at to prosent av foreldre i ekteskapsaker og barnefordelingsaker, og fem prosent i samboersaker, mener meklingen førte til en dårligere avtale.

Hva kjennetegner foreldrene som mente meklingen var avgjørende for å få til en avtale? Logistisk regresjonsanalyse

En stor del av de foreldre som har oppgitt at meklingen hadde avgjørende betydning, kom til meklingsrommet fordi det var et skritt på veien videre til domstolene. Hva økte sjansen for at disse gikk ut av meklingsrommet i enighet om en avtale? Resultatene fra den logistiske regresjonsanalysen er presentert i figur 3, og viser hva som kjennetegner disse foreldrene og sakene deres.

Figur 3. Hvilke forhold ved foreldrene og saken hadde betydning når meklingen var avgjørende for avtalen? Logistisk regresjonsanalyse. odds ratio. (n=1119). *p<0,1 **p<0,05, ***p<0,01.

I den logistiske regresjonsanalysen var den avhengige variabelen basert på spørsmålet om meklingen var avgjørende for avtalen eller ikke⁷. Vi har tatt med følgende uavhengige variabler (som også var med i regresjonsanalysene i tabell 2): sakstype, konfliktnivå, tidsbruk, utdanning, yrkesdeltakelse, alder og kjønn. I til-

legg har vi tatt med hvorvidt de hadde kjennskap til meklingsordningen fra før, for å kontrollere i hvilken grad dette hadde betydning for utfallet. Vi antar at de som kjente til ordningen kunne hatt andre forventninger til resultatet av meklingsordningen enn de som ikke gjorde det. Omtrent 44 prosent av foreldrene i undersøkelsen oppga at de ikke kjente til meklingsordningen fra før, mens blant de som sa at meklingsordningen hadde vært avgjørende for avtalen var andelen kun 37 prosent.

Figur 3 viser hvor betydningsfulle ulike faktorer var for foreldre som svarte at meklingsordningen var avgjørende for avtalen. Parameterne er presentert som odds ratio⁸. Søylene indikerer styrken på effekten, mens stjerner angir signifikansnivå. Effektene er sortert fra størst til minst.

Regresjonsanalysen viser at de sakene hvor foreldre mente meklingsordningen var *avgjørende* for avtalen kjennetegnes av å være barnefordelingssaker, større tidsbruk i meklingsordningen, høyt konfliktnivå i saken, foreldre med lav utdanning og foreldre med annen etnisk bakgrunn enn norsk. Dette indikerer at meklingsordningen er særlig viktig og har stor betydning for en gruppe foreldre som strever med å finne gode løsninger for samvær og bosted.

Drøfting av resultatene

Tidsbruk

En uttalt bekymring i forbindelse med endringer i meklingsordningen var at andelen én-times-meklinger ville øke kraftig, uten at andelen som blir enige om avtale øker tilsvarende. En annen bekymring dreide seg om at svært få ville benytte det utvidede tilbudet på 5–7 timer. Som vi har vist tidligere fremkommer det at det i kun to prosent av meklingssakene brukes 5–7 timer, mens det i 80 prosent av ekteskaps- og samboersaker hvor de var enige om avtale ble brukt kun én time.

Vi har vist at foreldre som har vært til flere meklingsstimer har en noe mindre positiv opplevelse av meklingsordningen enn de som kun var på én meklingsstund. Den mest sannsynlige forklaringen på dette, er at saker der det brukes flere timer jevnt over er mer konfliktfylte saker hvor mekler også i større grad tar opp utfordrende og vanskelige tema. Én-times-meklinger vil i langt større grad være ukompliserte saker som går unna i en mer standardisert form, hvor verken foreldre eller mekler behøver vise sterkt engasjement.

Kjønn

Videre fant vi at mødre har en mer positiv oppfatning av både mekler og meklingsordningen enn det fedre har. Dette er i overensstemmelse med resultater fra den for-

rige evalueringen av meklingsordningen (Ekeland & Myklebust, 1997). Mødre og fedre møter ofte til mekling med ulike interesser, samtidig som resultatet av meklingen ofte er svært ulikt for mor og for far ved at mor ofte får daglig omsorg, mens far får samværsrett. Videre vil det alltid være en ubalanse mellom kjønnene da meklerens kjønn avgjør hvilket som er sterkest representert i meklings situasjonen.

Det er lite forskning både i Norge og internasjonalt om betydningen av kjønn i mekling (Stuhlmacher & Morrisett, 2008). I Ekeland og Myklebusts undersøkelse om foreldremekling (1997c) er det få signifikante forskjeller knyttet til kjønn, men der de finnes ser det ut til at kvinner vurderer mekler mer positivt enn det menn gjør. Dette kan antyde at mekleren har en tendens til å forstå, støtte og favorisere kvinner, og at menn føler seg mindre vel i situasjonen fordi de oppfatter den som en tradisjonell kvinnearena. Kanskje skyldes menns kritiske vurdering av meklingen også deres opplevelse av å ha tapt? (Ekeland & Myklebust, 1997c: 128).

Etnisitet

Effekten av å være etnisk norsk er positiv når det gjelder oppfatning av *mekleren*, men negativ for oppfatning av meklingen. Med andre ord har ikke-norske en mer positiv oppfatning av *meklingen*. Utenlandske foreldre, og spesielt ikke-vestlige, har av meklere blitt beskrevet som å ha urealistiske forventninger til meklingen, noe som kan forklares med at de ikke har god nok kjennskap til norske lover og regler (Lopez, 2007). Samtidig kan ikke-norske ha en annen forventning til meklingen enn norske; basert på en annen kultur og livsverden og et annet syn på ekteskap og skilsmisse (Lopez, 2007). Dette står i noe kontrast til vårt funn av at etnisk norske er mindre positive til meklingen enn de som ikke er etnisk norske. I Ådanes mfl. (2011a) fant en imidlertid tildels en sammenheng mellom etnisitet og meklingsutfall. Dersom enten mor eller far har annen etnisk opprinnelse enn norsk, økte sannsynligheten for oppnådd avtale, men denne effekten forsvant når begge foreldrene var av annen etnisk opprinnelse.

I vår studie er andelen ikke-norske liten, kun seks prosent, og vi hadde ikke mulighet til å kontrollere for hvorvidt begge foreldre er ikke-norske. Vi vet heller ikke hvilken landbakgrunn disse har, men den er trolig blandet. Vi ser for eksempel at det er en overrepresentasjon av ikke-norske med det laveste og det høyeste utdanningsnivået. Alt dette er usikkerhetsmomenter som kan bidra til at etnisitet har en uklar effekt.

Meklers vektlegging av ulike tema i meklingen

Hvilken betydning har meklers vektlegging av ulike temaer i meklingen for foreldrenes opplevelse av den? I evalueringen fikk mekleren 15 spørsmål om i hvilken grad forskjellige tema ble tatt opp i meklingssakene. Av disse er det laget flere faktorer hvorav vi har inkludert tre i denne studien. Disse karakteriserer i hvor stor grad det ble snakket om a) barnets/barnas beste, b) barnets/barnas relasjoner og c) informasjon og orientering. Vi har vist tidligere at ble det funnet tydelige sammenhenger mellom hva mekler vektla og type meklingssak (Ådnanes mfl., 2011a). Vi fant videre at temaet barns beste ble snakket mest om i alle sakstypene, mens barns relasjoner ble i større grad tematisert i barnefordelingssaker og ekteskapsaker der det ble inngått avtale. Det var i vesentlig grad mindre fokus på orientering om økonomi, rettigheter og ordninger i barnefordelingssakene enn i de andre sakstypene. Det vi finner i denne analysen er at fokus på barnets beste og barnets relasjoner har positiv betydning både for foreldrenes tilfredshet med meklingen og for deres holdning til obligatorisk mekling, uavhengig av type meklingssak.

Holdning til at mekling er obligatorisk

Når det gjelder påstander som handler om tidsbruk og det obligatoriske ved meklingsordningen, er det en tydelig tendens til at foreldre med barnefordelingssak ønsker mer tid og mer «tvang» enn de øvrige foreldrene. Dette gjelder spesielt for de som ble enige om avtale, og selv om vi ikke kan si noe om kausalitet, kan de relativt store forskjellene være en indikasjon på at meklingen har et positivt bidrag i disse sakene ved at den er obligatorisk.

Også blant foreldre som ikke oppnådde avtale er de med barnefordelingssak mest enige i påstanden om at det er bra at mekling er obligatorisk. Dette kan indikere at «tvang» i meklingsordningen oppleves som positivt også i saker hvor konfliktnivået er høyt – eller kanskje nettopp fordi konfliktnivået er høyt. Som nevnt innledningsvis kan meklingsrommet representere en nøytral arena (kanskje den eneste) hvor foreldre med særlig vanskelige saker kan møtes. Evalueringen har også vist at nesten 40 prosent av barnefordelingssakene endte med at foreldrene ble enige om avtale, og dermed unngikk rettssystemet (Ådnanes mfl., 2011a). Det er langt større forskjeller mellom foreldre med barnefordelingssak som ble enige versus de som ikke ble enige enn det vi finner både hos ekteskaps- og samboerforeldre.

Oppsummering og avslutning

En meklingsordning som er nyttig for mange, og avgjørende for noen

Er mekling best tilpasset de som er enige fra før? En kan tenke seg at de som har en avtale, og kanskje ikke har så stort behov for mekling, er mer tilbøyelige til å være positive til meklingen. Ikke fordi meklingen nødvendigvis er bra, men fordi den ikke er avgjørende for disse foreldrenes avtaler og samarbeidsklima etter et samlivsbrudd.

Analysene har vist at det er forskjeller mellom samboerforeldre og gifte foreldre på den ene siden, og foreldre i barnefordelingssaker hvor man ikke har oppnådd avtale på den andre, når det kommer til opplevelse av meklingen. De siste fremstår som mindre positive til og mindre fornøyd med meklingen. Dette kan skyldes at for en del av disse foreldrene er meklingen kun ett stopp på veien mot retten (og kanskje opplevd som et unødvendig stopp), men dette kan vi ikke si med sikkerhet. Samtidig ser vi at foreldre med barnefordelingssaker som ble enige om avtale har en langt mer positiv opplevelse av meklingen. Vi har med andre ord god grunn til å tro at meklingen har fungert godt også for denne gruppen, som består av foreldre som trolig er blant de som trenger meklingen mest.

Når nærmere 75 prosent av sakene har fått til en avtale ved meklings slutt indikerer dette at meklingsordningen fungerer positivt for svært mange foreldre. Som nevnt innledningsvis er det ikke enighet om gode effektmål i mekling, men brukertilfredshet har vært benyttet i flere studier, selv om det er vanskelig å knytte dette direkte til meklingen. I det norske tilfellet hvor meklingsordningen er en tjeneste foreldre ikke betaler for, vil det være lett å uttrykke større grad av tilfredshet enn om tjenesten hadde kostet. Kanskje er det derfor liten grunn til å være overrasket over at foreldrene i så stor grad er positive til de fleste sider ved meklingen. Når vi da finner at foreldrene som ikke ble enige om avtale og foreldre med barnefordelingssaker i liten grad skiller seg fra øvrige foreldre, forstår vi dette som en sterk indikasjon på at det er aspekter ved meklingsordningen som dekker et behov også blant de som synes å trenge litt mer hjelp til å bli enige.

Generelt sett er det liten tvil om at foreldre i hovedsak er fornøyde med meklingen, og i stor grad positive til at den er obligatorisk. Noen forskjeller finner vi, og noen faktorer har større betydning enn andre. Særlig gjelder dette konfliktnivå mellom foreldrene og hvilken type sak de er til mekling med – noe som ofte, men ikke alltid henger sammen. Vi fant forskjeller knyttet til ulike forhold ved meklingsaken og i noe grad til foreldrene.

Foreldre i barnefordelingssakene er minst fornøyd, samtidig som foreldre med barnefordelingssaker var langt mer fornøyd enn foreldre med ekteskaps- og samboersak som ikke oppnådde avtale. Forskjellene er imidlertid relativt små. De mest betydningsfulle faktorene er sakens konfliktnivå; om de har brukt mer enn én time, og om de ble enige om en avtale.

Foreldre med vanskelige saker er positive til at meklingen er obligatorisk, og har særlig nytte av meklingen

Et viktig funn vi har presentert er at foreldre med høyt konfliktnivå er minst fornøyde med mekleren, men mest positive til at meklingsordningen er obligatorisk. Dette tolker vi som en sterk indikasjon på at en stor andel av de foreldre som trenger meklingsordningen mest, er de som i størst grad tilkjennegir et behov for denne ordningen.

Det som kommer spesielt godt frem er at en stor andel av foreldrene med barnefordelingssaker mener meklingen har hatt avgjørende betydning for avtalen de ble enige om. Blant disse finner vi en sterk overrepresentasjon av det som kan omtales som de «vanskeligste» sakene. Dette er barnefordelingssaker og/eller saker med høyt konfliktnivå generelt; foreldrene er gjerne ikke norske; de er oftere yngre og har lav utdanning. Samtidig ser vi at i disse sakene er det brukt mer tid, og at det også blant disse foreldre endte med avtale for mange.

Sett fra foreldrenes perspektiv kommer altså meklingsordningen generelt godt ut. De aller fleste er fornøyde, og langt de fleste synes å være positive til at meklingen er obligatorisk. For en stor andel saker har etter all sannsynlighet meklingen liten betydning for hvorvidt foreldrene ble enige om avtale, men den har betydning for innholdet i avtalen. For noen har den imidlertid en avgjørende betydning. Denne gruppen har vist seg i stor grad å ha de kjennetegn som ofte forbindes med «vanskelige» saker og gir derfor en sterk indikasjon på at meklingsordningen har potensiale til å dekke foreldrenes behov også i disse sakene. Men det er altså fremdeles et betydelig antall foreldre som dagens meklingsordning ikke treffer godt nok. I vårt materiale utgjør denne andelen 25 prosent (som ikke oppnådde avtale), noe som representerer et stort antall barn. Vi vet nå relativt mye om hva som kjennetegner disse sakene, og målet må være å sørge for at meklingsordningen i enda større grad når disse.

Resultatene som presenteres i denne artikkelen er også presentert i Ådnanes mfl. (2011): «Evaluering av mekling etter ekteskapslov og barnelov», SINTEF-rapport A20162.

Noter

- 1 Se Ådanes mfl. 2011b for utfyllende informasjon.
- 2 Multippel regresjonsanalyse er en metode der vi kan studere virkningen av ulike variabler kontrollert for hverandre (Hamilton, 1992). Regresjonskoeffisienter er et uttrykk for hvor stor endring man har i den avhengige variabelen for en enhets endring i den uavhengige variabelen, gitt at man holder verdien på de andre uavhengige variablene konstant. Fortegnet sier hvilken retning effekten har og størrelsen på koeffisienten sier noe om styrken på effekten. I de multivariate analysene behandler vi sumskårene som avhengige variabler, mens egenskaper ved foreldrene og forhold knyttet til meklingsaken behandles som uavhengige variabler. For variabler som er på nominalnivå (kjønn, utdanning, aldersgruppe, yrkesaktivitet etc.) settes modellen opp med en referansekategori (mødre, videregående utdanning etc.). Vi bruker de standardiserte regresjonskoeffisientene for å kunne sammenligne styrken på effekten fra den enkelte variabel innenfor hver av modellene.
- 3 Dette er det samme påstandsbatteriet det henvises til under faktoranalysen.
- 4 Chronbachs alpha er et vanlig brukt mål for intern konsistens (reliabilitet). Chronbachs alpha varierer fra 0 til 1, og et sammensatt mål anses å ha en tilfredsstillende reliabilitet hvis alfa har en høy verdi, helst over 0,70. Alfa-verdien er en funksjon dels av styrken i sammenhengen (korrelasjonene) mellom indikatorene, og dels av antall indikatorer. Jo sterkere sammenhenger mellom indikatorene, og dess flere de er, jo bedre blir reliabiliteten (Ringdal, 2001).
- 5 I konstruksjonen av sumskårene er svarkategoriene på denne påstanden snudd slik at retningen på svarene går i samme retning (1 = minst positiv til 4 = mest positiv).
- 6 I konstruksjonen av sumskårene er svarkategoriene på denne påstanden snudd slik at retningen på svarene går i samme retning (1 = minst positiv til 4 = mest positiv).
- 7 Den opprinnelige variabelen er kodet slik at de som svarte «Meklingen har vært helt avgjørende for i det hele tatt å få til en avtale» har fått verdien 1, mens de andre svarene er gitt verdien 0.
- 8 I logistisk regresjonsanalyse viser vi effektene av de enkelte variablene som odds ratio. Når odds ratioen er lik 1, er det ingen effekt av den uavhengige variabelen. I en ordnet logistisk regresjon vil odds ratio angi hvor mye oddsen for å flytte ett punkt høyere på ordinalskalaen endrer seg med en enhets endring i den uavhengige variabelen.

Litteratur

- Bang, H. (1993). Parterapi – hvilken forskjell gjør det? *Fokus på familien*, (21): 178–189.
- Bengtsson, M. (2003). Mekling – tilrettelegging for barns beste. En gjennomgang av litteratur om mekling. Barne- og likestillingsdepartementet. Oslo.
- Cohen O., A. Luxenburgh, N. Dattner & D. E. Matz (1999). Suitability of Divorcing Couples for Mediation: A Suggested Typology. *The American Journal of Family Therapy*, (27): 329–344.
- Davies, B., S. Ralph, M. Hawton, and L. Craig (1995). A Study of Client Satisfaction with Family Court Counseling in Cases Involving Domestic Violence. *Family Court Review*, (33): 324–341.
- Depner, C. E., K. V. Cannata, & M. B. Simon (1992). Building a Uniform Statistical Reporting System. *Family Court Review*, (30): 185–206.

- Donohue, W. A., L. Drake, and A. J. Roberto (1994). Mediator Issue Intervention Strategies. A Replication and Some Conclusions. *Conflict Resolution Quarterly*, (11): 261–274.
- Donohue, W. A., J. Lyles and R. Rogan (1989). Issue Development in Divorce Mediation. *Conflict Resolution Quarterly*, 1989: 19–28.
- Ekeland, T. J. (2010). Mekling – en kontekstuell modell. *Tidsskrift for Norsk Psykologforening*, 47(8): 734–742.
- Ekeland, T. J. & V. Myklebust (1997a). Skilsmissemekling: Modellar og perspektiv. *Tidsskrift for Norsk Psykologforening*, 34(4): 297–303.
- Ekeland, T. J. & V. Myklebust (1997b). Gir skilsmissemekling resultat? *Tidsskrift for Norsk Psykologforening*, (3): 379–386.
- Ekeland, T. J. og V. Myklebust (1997c). *Foreldremekling. Brukarperspektivet*. Høgskulen i Volda. Møreforskning i Volda. Forskningsrapport nr 23.
- Emery, R. E. (1994). *Renegotiating Family Relationships: Divorce, Child Custody, and Mediation*. New York: Guilford Press.
- Emery, R. E., D. Sbarra & T. Grover. (2005). Child Custody Mediation and Litigation: An Experimental Evaluation of the Experience of Parents. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 59(3): 410–418.
- Gulbrandsen, W. & O. A. Tjersland (2010a). Mekling ved samlivsbrudd – effektstudier. *Tidsskrift for Norsk Psykologforening*, 47(8).
- Gulbrandsen, W. & O. A. Tjersland (2009). *FORM-prosjektet. Foreldremekling ved samlivsbrudd*. Delrapport nr 1. Psykologisk institutt. Universitetet i Oslo.
- Hamilton, L. (1992). *Regression With Graphics. A Second Course in Applied Statistics*. Duxbury Press.
- Henriksen, C. S., M. Malmgren & M. M. Juul (2004). *Konfliktmægling i statsamtene*. Rapport. København: Center for Alternativ Samfundsanalyse.
- Irving, H. H. & M. Benjamin (1992). An Evaluation of Process and Outcome in a Private Family Mediation Service. *Conflict Resolution Quarterly*, (10): 35–55.
- Johnston, J. & L. Campbell (1988). *Impasses of Divorce: The Dynamics and Resolution of Family Conflict*. New York: Free Press.
- Jonassen, W., & C. Bratt (1998). Familievernet. En undersøkelse av åtte familievernkontor. *NIBR prosjektrapport*, 1998: 3.
- Kelly, J. B. (1991). Parent Interaction After Divorce: Comparison of Mediated and Adversarial Divorce Processes. *Behavioral Sciences & the Law*, (9): 387–398.
- Kelly, J. (1993). Developing and Implementing Post-Divorce Parenting Plans: Does the Forum Make a Difference? I C. E. Depner & J. H. Bray (red.), *Non-Residential Parenting: New Vistas in Family Living*. Newbury Park, CA: Sage. 136–155.
- Kelly, J. B. (1996). A Decade of Divorce Mediation Research. *Family Court Review*, (34): 373–385.
- Kelly, J., & L. Gigy (1989). Divorce Mediation: Characteristics of Clients and Outcomes. In K. Kressel & D. Pruitt (red.), *Mediation Research: The Process and Effectiveness of Third-Party Intervention*. San Francisco, CA.
- Lopez, G. S. (2007). *Minoritetsperspektiver på norsk familievern. Klienters erfaringer fra møtet med familievernkontoret*. Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring. Rapport 9/07.
- Ot.prp. nr 103 (2004–2005). Om lov om endringer i barnelova mv. (omfang av samvær, styrking av meklingsordningen [...]). Barne- og familiedepartementet.

- Parkinson, L. (1987). *Separation, Divorce and Families*. London: Macmillan Education.
- Ringdal, K. (2001). *Enhet og mangfold. Samfunnsvitenskapelig forskning og kvantitativ metode*. Fagbokforlaget.
- Schau, M. (1993). Javisst nytter det – brukernes opplevelse av behandlingen ved et familiekontor. *Fokus på familien*, (21): 245–258.
- Skauli, G. Ø. (2009). Evidensbasert praksis i familievernet. En litteraturgjennomgang av forskning på parterapi. Familievernets skriftserie nr 1/2009. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir).
- Slaikue, K. A., R. Culler, J. Pearson & N. Thoennes (1985). Process and Outcome in Divorce Mediation. *Conflict Resolution Quarterly*, 1985: 55–74.
- SSB Statistikkbanken – statistikk for avsluttede meklinger (2007–2009). Nedlastet fra: http://statbank.ssb.no/statistikkbanken/Default_FR.asp?PXSid=0&tnvl=true&PLanguage=0&tilside=selectvarval/define.asp&Tabellid=05509
- Stuhlmacher A. F. & M. Morrisett (2008). Men and Women as Mediators: Disputant Perceptions. *International Journal of Conflict Management*, 19(3): 249–261.
- Sveriges officiella statistik (2001). Familjrett under 2000. Stockholm: Statistik Socialtjänst 2001: 5.
- Tjersland, O. A. (1992). Samlivsbrudd og foreldreskap. Meklingsprosessens psykologi. Oslo: Universitetsforlaget.
- Vannebo, A. (2010). Mekling trenger tid. Forskningsintervju med Odd Arne Tjersland. *Tidsskrift for Norsk Psykologforening*, (47): 758–759.
- Walker, J. (2010). Family Mediation: The Rhetoric, the Reality and the Evidence. *Tidsskrift for Norsk Psykologforening*, (47): 676–687.
- Walther, S. & L. F. Skahjem (2008). Hvor ble det av prosessen? Implikasjoner ved innføring av ny meklingsordning. Oppgave spesialitet i klinisk familiepsykologi. (Kilde?)
- Ådanes, M., Haugen, G.M.D., Jensberg, H., Husum, T.L., Rantalaiho, M. (2011a). Hva karakteriserer vanskelige saker i foreldremekling, og er meklingsordningen godt nok tilpasset? Resultater fra evaluering av mekling etter ekteskapslov og barnelov. *Fokus på familien*, 39(2).
- Ådanes, M., Haugen, G.M.D., Jensberg, H., Rantalaiho, M., Husum, T.L. (2011b). Evaluering av mekling etter ekteskapslov og barnelov. Er meklingsordningen tilstrekkelig innrettet mot de vanskelige sakene, opplever foreldrene mekling som nyttig, og er barnets beste en rettesnor for avtalen? SINTEF-rapport A20162.